

Hausnarketa-tailer esperientziala

Erresistentzia- grinak piztuz

Erresistentzia su txikiak pizten

Calala Fondo de Mujeres elkarteak emakumeen mugimenduak indartzen laguntzen du 2010az geroztik, Erdialdeko Amerikako eta espainiar estatuko emakumeen taldeei eta sareei laguntza emanez. Boterea ematen die mundua aldatzen ari diren emakumeei.

Batu Calala taldera – Boterea eman
Sartu www.calala.org helbidean

Mujeres con Voz kolektibo feminista, antiarrazista eta dekoloniala da. Emakume migratu edota arrazializatuek osatzen dute, eta 2012. urteaz geroztik etengabeko aktibismoa egiten du giza eskubideen, bizitza duinaren eta pertsona migratuen edota arrazializatuen defentsaren alde.

IZENBURUA:

“Erresistentzia su txikiak pizten,
gorroto diskurtsoen aurrean aktibismoak eraikiz”.

ARGITARATZE URTEA: 2023

KOORDINAZIOA:

Calala Fondo de Mujeres
eta Mujeres con Voz elkarteak

Memoriaren egilea: Flora Pozzobon

ESKER ONAK: Warmipura taldeari, gonbidatuei eta dinamizatzaileei, gure eskubideak defendatzen aurrerajarritzeko lagungarriak zaizkigun jakintzak, errealitateak eta indarra konpartitzeagatik. La Sinsorga kulturguneari, topaketa honetarako espazio aproposa sortzeagatik.

FUNDACIÓN CALALA FONDO DE MUJERES

Aragón kalea 424, ezk eskail., entr. 30 | 08013, Bartzelona
Tel. +34 931 39 74 20
Emaila: calala@calala.org | www.calala.org

ASOCIACIÓN MUJERES CON VOZ

Amezti kalea 6, 1. 8 | 48991, Getxo
WhatsApp +34 655 603 809
Emaila: asociacionmujeresconvoz@gmail.com
<https://mujeresyvoces.blogspot.com/>

FONDO DE MUJERES

 **MUJERES
CON VOZ**

GARAPENERAKO
LANKIDETZAREN
EUSKAL AGENTZIA
AGENCIA VASCA DE
COOPERACIÓN PARA
EL DESARROLLO

 **EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO**

-ren babesarekin

Sarrera

2023ko urriaren 5ean, Bilboko Sirsorga Kultur Gune Feministan, Calala Fondode Mujeres eta Mujeres con Voz elkarteetako lankideek, eLankidetzeta-Garapenerako Lankidetzaren babesarekin, arao feminista bat deitu zuten, guztioi eragiten diguten gaiak lantzeko, "Erresistentzia su txikiak pizten, gorroto diskurtsoen aurrean aktibismoak eraikiz" tailerrean. Nahiz eta seriotasuna eskatzen duen hain erronka handiei aurre egiteak, barre, txiste eta txaloen artean, 50 emakume baino gehiagok eztabaidatu zuten espazio bateratu batean daudenean egin ohi duten bezala: pozik.

Gorroto-diskurtsoen gorakada eta kolektibo plural gisa nola eragiten digun izan genuen hizpide: indigenak, mestizoak, beltzak, ijitoak, pailazoak, feministak, diskak, eroak, potoloak, musulmanak, laikoak, autonomoak, fededunak, paperik gabeak, aberrigabeak, bi, bollerak, antiespezistak, askotariko kategoriak, hitz egiten dutenak eta elkartasunezko eta elkarrekiko babeseko sare feministak ehuntzen dituztenak testuinguru etsaien aurrean.

Erdian, Warmipura Taldeko kideak, Cony Carranza eta Celeste Aguerorekin batera. Mikrofonoetan, ideiak plazaratzen eta esperientziak partekatzen, Magda Piñeyro, Tamara Clavería eta Irantzu Varela, eta Flora Pozzobon moderatzaile.

Warmipura Taldea hainbat lekutatik Bizkaira migratu zuten emakumeen kolektibo bat da, eta hemendik hausnartu eta elkarrekin lan egiten duten guztiak defendatzeko, ikuspegi feminista, antiarrazista eta dekolonialetik abiatuta.

Ahizpatasunean oinarritutako su txiki feministak piztuz

Abya Yala eta Europako zenbait feminismitik, mundu fisiko eta birtualean ugaritzen ari den gorrotoaren diskurtsoaren fenomeno «munduko krisi demokratiko» baten esparruan txertatutako zerbait bezala ulertzen da.

Testuinguru horretan, hiru faktore nabarmendu behar ditugu:

1) Erakunde-politika:

Mundu osoan eman den eskuin muturreko alderdien gorakadak, islamofoboen eta Europanimmigrazioaren aurkakoesloganengogortasunarekin batera, faxismoaren balizko itzulerari buruzko beldurra piztu du. Europako eskuin muturreko alderdi garaikideaketa haien hurkoak iraganetik bereizten dituzte, eta gogoratu behar dutenak bat genero-berdintasuna erretorikan txertatzea da. Genero-berdintasuna sustatzeko politika zehatzak egiteko interesik ez duten arren eta haren ikuspegi politikoa maskulinista den arren, alderdi horiek gero eta diskurtso arrazista, xenofobo eta islamofoboa da eta gero eta gehiago ari da sustatzen immigrazioaren aurkako ideia, emakumeen eskubideen izenean. «Emakumeak salbatuko ditugu gizon migratzaileengandik» eta «Emakume musulmanak belotik eta haien kultura autoritariotik askatuko ditugu» bezalako adierazpenak egiten dituzte, eta, horrela, Europako kultura «zibilizatuagoa eta aurreratua» dela balioesten dute.

Hemen ditugu horren adibide batzuk: Giorgia Meloni Italian, Marine Le Pen Frantzia edo Silvia Orriols, Ripolliko alkatea (Catalunya), ultraeskuineko Alianza Catalana alderdi nazionalistakoa. Euren politikak emakumeen salbazioaren diskurtsoa erabiltzen dute estereotipoak, aurreiritziak eta gorroto diskurtsoak sortzeko.

2) Polizia:

Poliziar dagokionez, Espainiar Estatuko hainbat hiritan ikus dezakegu nola jokatu duen poliziak migratzaileekin, magrebtarren atzetik, batez ere gizon gazteen atzetik, eta manteroan atzetik, bi kasuetan indarra neurritz kanpo erabiliz. Gizarte gisa daukagun iruditeria komuna indartuz: poliziak pertsona bat gelditu eta identifikatu badu, horrek zerbait egingo zuela esaten digute. Horiek guztiak arraza-profiling edo arraza-profilatze kasuak dira, arraza-profilean oinarritutako geldialdi eta miaketa polizialak¹, sare sozialetan eta gure leihotatik ikusten ditugunak.

Egarrantzitsuada pandemian ikusidugunagoratzeari izan ere, poliziaren jazarpena

¹ Identificación policial por perfil étnico en España ikerketaren arabera, poliziek 10 aldiz gehiago molestatzen dituzte poliziak ijitoak, magrebtarrak, beltzak eta amerindioak Europako pertsonak kaukasiko aldean. Eraberean, musulmanak gainontzekoak baino gehiagotan identifikatzen dituzte.

areagotuzen kaleetan. Arrazakeriaren aurkako erakundeen salaketari eskerezagun egin diren hainbat egoera aipa ditzakegu:

- Fatma eta bere semea, Bilboko San Frantzisko kaleko konfinamenduan, poliziak erasotua izan dira.
- Silvia, Getxoko emakume latinoamerikarra, modu basatian kriminalizatu eta erasotu dute supermerkatu bateko atean dirua eskatzen zuen pertsona bati enbarazu egiten zion poliziarri interpelatzeagatik. Kasu hori pobrezia kriminalizazioarekin ere lotzen da.
- Manta eta manteroak jazartzea eta kriminalizatzea.

3) Komunikabideak:

Komunikabideek zeregingarrantzitsuadute gorrito-diskurtsoak sortu eta hedatzerako orduan, eremu fisiko eta birtualean pertzepzio publikoan eta iritziak sortzerakoan eragiteko gaitasunabaitute. Hedabideek erabiltzen dituzten mekanismoetako batzuk sentsazionalismoa, estigmatizazioa eta estereotipoak dira, datuak egiaztatu gabe, besteak beste; erretorika su-eragile bat sortzen dute, askotan gorrito-diskurtsoak eragiten edo sortzen dituztenak, historikoki baztertuak eta ahulduak izan diren taldeekiko etsaitasuna sustatzen dutenak.

Krisi demokratiko mundiala bizitzen ari gara?

Irantzik, bere ikuspegitik, historikoki, inolako mundu mailako demokraziarik ez dela izanesandigu. Horren ordez, nazioarteko adostasunak nagusi dira. *“Zibilizazioaren ideia eta Europaren ideia beti lotu izan da hegoaldeko lurraldeen konkistarekin, kolonizazioarekin, esklabotzarekin, ustiapenarekin eta menderatzearekin”*. Hori guzti gorrito-eta nagusitasun-diskurtsoek babestudute, Hegoaldeko herrialdeetan erabilitako indarkeria eta espoliazioa justifikatuz.

Hainbat herrialdeetan, Hegoaldean zein Iparraldean, ikusten dugun erantzeta eta indarkeria egoera prozesu historiko ziklikoa da. Hala ere, aurreko uneetan ez bezala, gaur egun erantzun internazionalista sendoak ikusten ditugu. Erantzun horiek feminismoak datoz, emakumeen eskubideen eta disidentzien defentsan, bai eta klima-aldaketaren, arrazakeriaren eta gerraren aurkako mugimendutik ere.

Dinamika horiek, borrokek, oinarritik gorainoko antolaketak dituztenak, boterearen hartzaile nagusitzat jotzen dituzte gizon zuri heteroak, eta, gehienbat, gizateria gisa bizi ditugun krisien erantzuletzat. Baina hemen gaude, gizon hauen aurrean mugimendu emantzipatzaileak interpelatzen eta sortzen.

Tamarak honako hau adierazi digu: “Emakume ijitoentzat, diskurtso antigitanoa ez da gauza berria, eta ez dute eskuin muturraren gorakadarekin soilik lotzen. Historikoki, Errege Katolikoek garaitik eta haien aurkako lehen legeetatik hasi eta gaur egunera arte, gizartean sartu eta erreproduzitu diren gorroto-diskurtsoei aurre egin diete, ijito-komunitatea bestea bezala aurkeztuz”. Politikaren esparruan, eskuinmuturrak ijitoak berendiskurtsorahurbiltzen eta botoak irabazte saiatzenda, familiaren eta emakumeen defentsan, migratzaileen aurka eta diskurtso xenofobo bidez.

Magdarenustez, mugimendu feministaren esparru desberdinetan antolatuta egotea gorroto-diskurtsoen aurkako antidoto handiena da. Beraz, ezinbestekoa da lanean jarraitzea hegoaldeko eta iparraldeko mugimendu globalak koordinatuta eta bat etorrita egon daitezen. Hori lortzeko, pribilegioen eta zapalkuntzen sistemaren konplexutasunaz jabetu behar dugu, eta ardatz horietako bakoitzak nolazeharkatzen gaituen ezagutu behar dugu.

Errekonozimendu eta batasun horrek sistema kapitalistaren oinarriak eta ZBGH (zuria, burgesa, gizona, heterosexuala) gizonen batasun patriarkal adardarkartzen ditu, bananduta eta aurrez aurre mantendu nahi baikaituzte.

Oso garrantzitsua da Iparralde globalean emakume migratzaile askok duten errealitatea kontuan hartzea, egoera horiek politizatzea eta kapitalismoak nola zeharkatzen gaituen adieraztea. **Nork zaintzen ditu zaintzaileak? Nork zaintzen ditu migratu duten emakumeen familiak?**

Magdak oso argi hartzen du gorroto-diskurtsoen ideia: gorroto-diskurtsoek oso konplexuak diren diskurtsoak sinplifikatzen dituzte eta askotan interesatzen zaigun errealitatea mozorrotzen dute.

Krisi zibilizatorioa, ekonomikoa eta klimatikoa dago, eta eskuina eta eskuin muturra ahalegin guztiak egiten ari dira gu antolamendurik gabe mantentzeko. Expiatorio gisa erabiltzen dituzten migratutako eta arrazializatutako pertsonak, emakumeak eta LGBTQ+ pertsonak, gu nahastuz eta gatazkak sortuz.

Gordofobia, proiektu eugenista: aktibista potoloek mehatxuak jasotzen dituzte sare sozialetan, gizarte zuri eta zibilizatu bat sustatzen duten diskurtso eugenistekin, gorputz lodiak eta ez-hegemonikoak bortxatzen dituzten bitartean.

Magda bat dator gordofobiari buruz egindako gogoetarekin, eta jardueran zeuden beste kideek berretsi digute gauza bera bizi izan dutela: «gordofobia zapalkuntza-sistema bat da, arrazismoa, matxismoa, LGBTQ+fobia eta beste asko bezala. Pertsona gizenen aurka egunero egiten diren diskriminazioen parte da, eta erabat normalizatuta dago. Gordofobiak hainbat espaziotan eragiten die gorputzei, hala nola, lanean, ikasketetan, garraio publikoan eta eskola-jazarpenean».

Gorroto diskurtsoek geure bizitzetan eta militantzian duten eragina

T: Ijitoei hainbat eremutan eragiten dieten datuak gizartean eragina izan duten estereotipoekin lotuta daude neurri handi batean. Ijitoei etxebizitzak alokatzearen aurka daudela adierazten dute, hezkuntzaren, enpleguaren eta beste hainbat alderditan. “Aurreiritzi horietako asko erakunde publikoek babesten dituzte; esate baterako, Ikuspegik azterlan batean galdetu zion euskal gizarteari ea ijito-haurrek hezkuntza-maila murrizten dutela uste zuen, hezkuntza-sistemak baztertzen dituela adierazi beharrean”. Egoera horiek beste kolektibo baztertu batzuen antzekoak dira, eta guztiok interpelatzen gaituzte gizarte gisa.

Bizitzarekiko gorrotoa. Patriarkatu kapitalista: Geure mendekua da mespretxatzen duzuna maitatzea²

I: Bizitzaren hainbat arlotan guztioi eragiten digu, teoria interseksionala ulertzea ezinbestekoadahonekgugan, beste emakumeengan eta disidentziengan zeharkako eragina duela ulertzeko.

Feminismoaren barruan, funtsezkoa da elkarri entzutea, hegemonikoak ez diren pertsonen «salbazio» eta «infantilizazio» egoerak saihesteko.

M: Zapalkuntza-sistemek nola funtzionatzen duten ulertzea da gakoa. Logika bera da, aldatu egiten dena zapalkuntzaren ardatza da, eta horrek ikusezin bihurtzen, infantilizatzen, baztertzen eta abar egiten du «beste» gisa señalatutako edo aitortutako pertsona.

Aktibismoak sareetan versus aktibismoak kaleetan:

Sareak tresna garrantzitsuak dira, eta ezinbestekoa da gure aktibismoak kaleetako ekintza kolektiboan kokatzea. Era berean, horrelako espazioak funtsezkoak dira loturak eta erresistentzia kolektiboak sustatzeko eta «su txikiak» pizteko.

Pertsona batzuk ezin dira kalean egon beren aktibismoa egiten hainbat arrazoiengatik, halanola, mugafisikoak, psikologikoak edo egoera administratiboak. Horietako askorentzat, sareak dira aktibismoarako alternatiba bakarra.

² Ana Pérez Cañamares.

Zaintzarako eta elkartasun feminista sustatzeko sare fisiko zein birtualak ezinbestekoak dira beren aktibismoei eusteko, bai sareetan, bai kaleetan.

Erresistentziarako su txikiak pizten joateko gakoak

Ezinbestekoak adagoratzeari elkarrekin indartsuagoak garela. Ezinbestekoak, halaber, ekintzarako eta erresistentziarako tresna berriak sortzea. Nagusiaren tresnek ez dute inoiz nagusiaren etxea eraisteko balioko, Audre Lordek ongi adierazi zuen bezala.

Garrantzitsua da kontuan hartzea mugimendu feminista beti izan dela estrategia kolektiboen sortzailea emakumeen eskubideak aldarrikatzeko, patriarkatuari, kapitalismoari eta gerrari aurre egiteko eta salatzeke.

Irantzuren errezeta: gerra kulturala egin behar dugu, liburuak, abestiak, poemak idatzi; filmak egin eta kontakizunak eraiki, gure bizitzak aniztasun guztietan posible direla erakusten dutenak, bizitza potoloak, beltzak, bollerak, ijitoak, diskak, eta abar. Funtsezkoa da estereotipoak haustea eta mundu berdinzaleago batean nola bizi nahi dugun kontatzea.

Anitzak eta jakintsuak gara

Warmipura taldeko kideen hitzaldien artean, Abya Yalako herrialde batzuetan eskuin muturreko alderdiek gorroto-diskurtsoak errepikatzeaz gain, El Salvadorren eta Nikaraguan bezalako alderdi populistek gizarte-mugimenduei erasotzen dietela aipatu da, bereziki mugimendu feministari eta giza eskubideen eta lurraldeen defendatzaileei.

Kosmobisioak aitortzearengarrantzian abarmendudu, baita emakumeen eskubideen defentsan antolatzeke eta borrokatzeke beste modu batzuen ere. “Batez ere gizakitzat hartu behar dugu geure burua, kapitalismoak gizatasuna kentzen baitigu”. Errekonozimendu horren esparruan, azpimarratu da garrantzitsua dela hemen, Euskal Herrian, eta beste edozein lurraldetan, pertsonak beren jatorrizko herrialdeetatik ekartzen dituzten ikasketak eta lan-esperientziak aitortzea. Emakumeen kasuan, horrelakorik gertatzen ez denean, gehienek zaintzaren eta etxearen eremuan lan egin behar izaten dute, aukera bakarra edo errazena den aldetik, emakume migratuei gizarteratzen eta laneratzen laguntzen dieten hainbat erakunderen ikuspegiaren arabera.

Illdohorretan, parte-hartzaile batzuek adierazizuten, zaintzalanetan aritzen direlarik, zapalkuntza beren gorputzetan bizi dutela.

Aurrean edukiko gaituzte, elkarrekin.

Warmipura taldeko beste lankide batek esan zuen etsai komuna kapitalismoa eta interes ekonomikoak direla, ondasunen pilaketa erdigunean jartzen dutenak, eta ez bizitza, eta azaldu zuen: *“Krisi ekonomiko bat dagoenean, eskuin muturraren diskurtsoak areagotu egiten dira, gehienek pribilegioak galtzearen beldur direlako. Erabiltzen duten tresnetako bat antolatuta dauden emakumeei erasotzea da, eta horrela entretenitu eta banatu egiten gaituzte”*.

Ahizpatasuna: Bakarrik guztiok bagaude

Beste gogoeta bat Hegoaldeko herrialdeetako diskurtso kontserbadoreei buruzkoa izan zen. *“35 urterekin seme-alabarik ez duen, bikotekiderik ez duen eta familia osatzeko asmorik ez duen emakume bat onartezina da. Familia erdigunean jartzen duen diskurtso kontserbadorea gure herrialdeetara ere iritsi da”*. Bere esperientzia pertsonalaren berri ere eman zigun: *“urteetan lan egin nuen emakume baten etxean, bere profileko argazki gisa feminismoaren ikur den ukabila zuena eta beti ahizpatasunean oinarritutako diskurtsoak zituena, baina bularreko minbizia nuela jakin zuenean, kaleratu egin ninduen”*.

Geure gorputzen eta lurraldeen burujabetasuna

Oro har, parte-hartzaileak ados zeuden hemen eta Hegoaldeko herrialdeetan gorritoaren diskurtsoa oso indartsua dela klase ertain, zuri eta heteronormatiboko biztanleengan, bereziki gazteen eta adinekoen sektoreetan. Memoria historikoa eraikitzeko prozesua eta, kasu batzuetan, gobernu aurrerakoiak izan arren, oraindik asko falta da onartzeko erreproduzitzen diren diskurtsoetako askok kolonizazio- eta espoliazio-prozesuan oinarritzen direla, eta gaur egun ere prozesu hori indarrean dagoela.

@calalafondo

@mujconvoz

@calalafondodemujeres

@asociacionmcv

@CalalaFondodeMujeres

@asociacion.MCV

Calala Fondo de Mujeres

calala@calala.org

asociacionmujeresconvoz@gmail.com

www.calala.org